

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Katowice na lata 2024-2030 za 2024 rok.

Na podstawie art. 18 ust 1 w związku z art. 7 ust 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r. poz. 1465 t.j.), art. 4 ust 1 pkt 2, w związku z art. 12 pkt 4 i art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024r. poz. 107 tj.), w wykonaniu uchwały nr V/53/24 z dnia 25 lipca 2024 roku w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Katowice na lata 2024-2030.

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2024 roku Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Katowice na lata 2024-2030, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miasta Katowice
z dnia 2025 r.

SPRAWOZDANIE Z PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA MIASTA KATOWICE NA LATA 2024-2030 ZA 2024 ROK

SPIS TREŚCI

WSTĘP	STR. 3
ROZDZIAŁ I PROMOCJA ZDROWIA PSYCHICZNEGO I ZAPOBIEGANIA ZABURZENIOM PSYCHICZNYM.	STR. 3
ROZDZIAŁ II UPOWSZECHNIENIE ZRÓŻNICOWANYCH FORM POMOCY I OPARCIA SPOŁECZNEGO.	STR. 6
ROZDZIAŁ III AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI.	STR. 13
ROZDZIAŁ IV SKOORDYNOWANIE DOSTĘPNYCH FORM OPIEKI I POMOCY	STR. 17
ROZDZIAŁ V UDZIELANIE WSPARCIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEGO UCZNIOM, RODZICOM I NAUCZYCIELOM	STR. 19
ROZDZIAŁ VI ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA MIASTA KATOWICE NA LATA 2024-2030.	STR. 31

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Katowice na lata 2024-2030 został opracowany jako odrębny dokument na podstawie propozycji przedstawicieli różnych podmiotów i instytucji działających w obszarze zdrowia psychicznego na terenie miasta. Działania wynikające z wyżej wymienionego programu tworzą system wszechstronnej pomocy dla wielu grup odbiorców, na różnych etapach zagrożenia problemami zaburzeń psychicznych i stanowią kontynuację działań realizowanych w poprzednich latach. Obejmują one dzieci i młodzież, osoby uzależnione i ich rodziny, osoby doświadczające przemocy domowej, osoby bezrobotne, które często są zagrożone alkoholizmem. Zadania wynikające z Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Katowice na lata 2024-2030 prowadzone są przez szereg podmiotów. Wśród realizatorów znajdują się zarówno jednostki budżetowe miasta, jak również organizacje pozarządowe i indywidualni wykonawcy. Taki system skutkuje wszechstronnością i skutecznością podejmowanych działań.

ROZDZIAŁ I

PROMOCJA ZDROWIA PSYCHICZNEGO I ZAPOBIEGANIA ZABURZENIOM PSYCHICZNYM.

Celem strategicznym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach wynikającym z Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej, zintegrowanej i dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form pomocy niezbędnych do życia w środowisku społecznym, rodzinnym i zawodowym.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje następujące działania służące poprawie jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi:

- poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin w zakresie zdrowia psychicznego, dla mieszkańców miasta, zarówno dla chorych, jak i ich rodzin prowadzone jest przez specjalistów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dot. Osób z Zaburzeniami Psychicznymi (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych),
- specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychologiczne) świadczone przez specjalistów Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dot. Osób z Zaburzeniami Psychicznymi,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze (pielęgnacyjne) świadczone przez wykonawców, z którymi zawarto stosowne umowy.

Zadania zrealizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w 2024 roku:

1. Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego oraz promocja zdrowego stylu życia.

Działania:

a) poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin w zakresie zdrowia psychicznego dla mieszkańców miasta świadczone w ramach systemu pomocy osobom zaburzonym psychicznie i ich rodzinom stanowiącego część Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Poradnictwo specjalistyczne w zakresie zdrowia psychicznego dla mieszkańców miasta Katowice, zarówno dla chorych, jak i ich rodzin prowadzone było przez konsultantów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji

Społecznej (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych). Poradnictwo specjalistyczne obejmuje również problematykę uzależnień u osób z zaburzeniami psychicznymi. w roku 2024 udzielono konsultacji w zakresie zdrowia psychicznego dla 618 osób.

Wskaźniki monitorowania

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba udzielonych konsultacji w ramach pomocy osobom i rodzinom w zakresie zdrowia psychicznego (ilość osób)	618	730

Z poradnictwa specjalistycznego skorzystały osoby, które przeżywają trudności związane ze stanem zdrowia psychicznego swojego lub/i członka rodziny lub wykazywały potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

b) świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w środowisku skierowanych dla osób, które ze względu na stan zdrowia fizycznego lub psychicznego nie są w stanie uczęszczać do Środowiskowego Domu Samopomocy, a nie wymagają leczenia szpitalnego.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były w środowisku zamieszkania osobom ze zdiagnozowanymi zaburzeniami (na podstawie zaświadczenia lekarskiego) tj. w szczególności:

- a) chorym psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne),
- b) upośledzonym umysłowo,
- c) wykazującym inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Taka forma usług, pozwala na odejście od instytucjonalnej pomocy osobom chorym psychicznie. Usługi w miejscu zamieszkania ułatwiają budowanie systemu wsparcia społecznego dla osób chorych, dają możliwość lepszego poznania ich warunków życiowych, sytuacji rodzinnej, a przez to skutecznego ich wspierania. Usługami specjalistycznymi objęto również dzieci z autyzmem.

Usługi specjalistyczne (psychologiczne) świadczone były przez specjalistów Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dot. Osób z Zaburzeniami Psychicznymi oraz przez wykonawców, z którymi Ośrodek zawarł stosowne umowy (usługi pielęgnacyjne). w roku 2024 specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczyło Konsorcjum: Agencja Opiekuńczo-Medyczna i Handlowa Sp. z o. o. oraz Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Osób Niepełnosprawnych oraz Im Samym „CONVIVERE” 40-126 Katowice, ul. Okrzei 6/16.

Wskaźniki monitorowania

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi (psychologicznymi)	113	100
2.	Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi (pielęgnacyjnymi)	11	15

Celem specjalistycznych usług opiekuńczych jest poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez zapewnienie wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom samotnym z zaburzeniami

psychicznymi, w przypadkach, gdy są jej pozbawione oraz osobom, które wymagają takiej pomocy, a rodzina nie może jej zapewnić. w wyjątkowych przypadkach usługi specjalistyczne świadczone były dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi. Pomoc w tej formie dostosowana jest do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.

2. Zwiększanie świadomości na temat profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego.

Działania:

- zwiększanie świadomości na temat profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego poprzez realizację następujących celów:

- upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego,
- kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego,
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu,
- budowanie więzi klasowej jako znaczącego czynnika ochronnego wobec zachowań ryzykownych,
- autoanaliza reakcji fizjologicznych, emocjonalnych i poznawczych w sytuacjach stresujących,
- nabywanie konstruktywnych sposobów radzenia sobie ze stresem,
- zwiększanie świadomości na temat zagrożeń cywilizacyjnych.

Zadania zrealizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w 2024 roku:

W ramach świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych psychologicznych specjaliści ds. zaburzeń psychicznych prowadzili psychoedukację, rozwijali umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysu psychicznego, omawiali reakcje pojawiające się w sytuacjach stresowych zwiększając świadomość na temat profilaktyki zaburzeń zdrowia psychicznego.

Wskaźniki monitorowania

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi (psychologicznymi)	113	100

Zadania zrealizowane przez Wydział Polityki Społecznej w Katowicach w 2024 roku:

Warsztaty z zakresu zdrowia psychicznego wśród młodzieży

Śląskie Centrum Profilaktyki i Psychoterapii z siedzibą w Katowicach przy ul. Ligockiej 5 realizowało program pn. „I jak tu nie zwariować. o depresji i innych zaburzeniach okresu dorastania” w szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych w Katowicach.

Dzięki warsztatom młodzież przyswoiła wiedzę na temat emocji, objawów depresji oraz możliwości jej leczenia oraz okazywania wsparcia sobie i innym, a także o innych zaburzeniach zdrowia psychicznego. Program warsztatów miał charakter pozytywny i był nastawiony na profilaktykę zdrowia psychicznego, w szczególności pokazując, jak nie dać się pokonać spadkom nastroju i przygnębieniu. Ankiety ewaluacyjne przeprowadzone anonimowo po zajęciach pokazują, że młodzież potrzebuje tego typu zajęć.

Kwota, jaką przeznaczono na zadanie w 2024 roku wyniosła **10 000,00 zł**. Przeprowadzono w 5 szkołach 25 dwugodzinnych warsztatów, w których udział wzięło łącznie 579 uczniów.

Wskaźniki monitorowania

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba osób objętych warsztatami	579	600

Realizatorzy: Wydział Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

ROZDZIAŁ II
UPOWSZECHNIENIE ZRÓŻNICOWANYCH FORM POMOCY I OPARCIA SPOŁECZNEGO.

- 1. Aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej oraz samopomocy środowiskowej;**

Działania:

- a) wspieranie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin poprzez:
- pracę socjalną,
 - poradnictwo specjalistyczne,
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze (pielęgnacyjne),
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychologiczne).

Praca socjalna nakierowana jest na rozeznanie problemów dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi, motywowanie do poddania się badaniom diagnostycznym w Poradni Zdrowia Psychicznego, a w razie potrzeby leczeniu, wspieranie osoby i rodziny oraz pomoc we wzmacnianiu lub odzyskaniu ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie i tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi. Prowadzona jest przez pracowników socjalnych Terenowych Punktów Pomocy Społecznej we współpracy z konsultantami ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dot. Osób z Zaburzeniami Psychicznymi.

Wskaźniki monitorowania

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin objętych wsparciem	731	830

Pracą socjalną objęta jest każda osoba korzystająca ze wsparcia Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dot. Osób z Zaburzeniami Psychicznymi. Podejmowanie pracy

socjalnej przyczynia się do wzmacniania lub odzyskiwania zdolności osób z zaburzeniami psychicznymi do funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie oraz tworzenia warunków sprzyjających prawidłowemu pełnieniu ról społecznych.

Poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin w zakresie zdrowia psychicznego dla mieszkańców miasta, zarówno dla chorych jak i ich rodzin prowadzone jest przez specjalistów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dot. Osób z Zaburzeniami Psychicznymi (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych). Poradnictwo specjalistyczne obejmuje również problematykę uzależnień u osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wskaźniki monitorowania

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba udzielonych konsultacji w ramach pomocy osobom i rodzinom w zakresie zdrowia psychicznego (ilość osób)	618	730

Z poradnictwa specjalistycznego skorzystały osoby będące zarówno klientami MOPS jak i mieszkańcami Katowic nieobjętymi wsparciem instytucjonalnym oraz rodziny osób, u których występował problem natury psychicznej wymagający działań zmierzających do podjęcia leczenia w Poradni Zdrowia Psychicznego lub hospitalizacji psychiatrycznej.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychologiczne) świadczone były przez Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dot. Osób z Zaburzeniami Psychicznymi (komórkę organizacyjną Ośrodka). w ramach usług specjalistycznych w roku 2024 udzielono wsparcia 113 osobom, w tym pomocą tą objęto również niepełnosprawne dzieci, w szczególności dzieci z autyzmem i pokrewnymi zaburzeniami rozwoju.

Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych (pielęgniacyjnych) polega w głównej mierze na uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia osób z zaburzeniami psychicznymi, wymaga odpowiedniego (specjalistycznego) przygotowania opiekunek do świadczenia tego typu usług. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane są przez wykonawców, z którymi Ośrodek zawarł stosowne umowy. w 2024 roku realizatorem usług było konsorcjum: Agencja Opiekuńczo-Medyczna i Handlowa Sp. z o. o. oraz Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Osób Niepełnosprawnych oraz Im Samym „CONVIVERE” 40-126 Katowice, ul. Okrzei 6/16.

Wskaźniki monitorowania

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi (psychologicznymi)	113	100
2.	Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi (pielęgniacyjnymi)	11	15

Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych (psychologicznych) dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest formą wsparcia opartego na zindywidualizowanym planie oddziaływań specjalistycznych

realizowanych przez psychologów, pracowników socjalnych oraz pielęgniarki psychiatryczne. Uzyskiwana pomoc jest ważnym elementem pozwalającym na powrót do pełnienia ról społecznych i utrzymanie stanu remisji choroby.

2. Wsparcie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

Na terenie miasta Katowice osoby niepełnosprawne, zaburzone psychicznie objęte są następującymi działaniami:

- poradnictwo specjalistyczne,
- poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin w zakresie zdrowia psychicznego dla mieszkańców miasta, zarówno dla chorych, jak i ich rodzin prowadzone jest przez konsultantów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych),
- specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychologiczne) świadczone przez konsultantów CRS,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze (pielęgnacyjne) świadczone przez wykonawców, z którymi zawarto stosowne umowy.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych realizowane są usługi:

- a) specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających ze schorzenia lub niepełnosprawności,
- b) specjalistyczne usługi opiekuńcze (pielęgnacyjne) przeznaczone są dla osób ze zdiagnozowanymi zaburzeniami (na podstawie zaświadczenia lekarskiego), tj. w szczególności:
 - osób chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne),
 - osób upośledzonych umysłowo,
 - osób wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Działania:

a) Działalność Środowiskowych Domów Samopomocy w Katowicach.

Na terenie miasta Katowice funkcjonuje także sieć Środowiskowych Domów Samopomocy:

Lp	Nazwa i adres Środowiskowego Domu Samopomocy	Podmiot prowadzący	Prowadzone grupy	Liczba miejsc
1	Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Tysiąclecia 41 w Katowicach	Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Chorych Psychicznie i Ich Rodzin „PRZYSTAŃ”	grupa osób z przeważającymi objawami depresyjnymi, grupa osób z przewagą objawów psychotycznych wytwórczych.	34
2	Środowiskowy Dom Samopomocy	Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Osób	dla osób z upośledzeniem umysłowym	25

	ul. Gliwicka 74a w Katowicach	Niepełnosprawnych oraz Im Samym „CONVIVERE”	prowadzone są trzy grupy osób - podział grup wynika ze stopnia upośledzenia oraz stopnia socjalizacji, możliwości psychicznych i fizycznych	
3	Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Oswobodzenia 92 w Katowicach	Śląskie Stowarzyszenie „Ad Vitam Dignam”	grupa osób chorujących na schizofrenię lub inne zaburzenia schizofrenopodobne oraz afektywne, grupa osób z obniżoną sprawnością intelektualną ze współistniejącymi zaburzeniami o charakterze psychopatycznym.	34
4.	Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Brata Alberta 4	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek św. Jacka	dla osób z upośledzeniem umysłowym prowadzone są cztery grupy osób, podział grup wynika ze stopnia upośledzenia oraz stopnia socjalizacji, możliwości psychicznych i fizycznych	20
5.	Środowiskowy Dom Samopomocy typu D ul. Oswobodzenia 47	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych SIÓDEMKA	dla osób w spektrum autyzmu oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi	20

W związku ze szczególnymi potrzebami młodzieży z niepełnosprawnościami, która po zakończeniu edukacji w szkołach specjalnych nie kwalifikuje się do oferowanych im form wsparcia miasto Katowice w 2024 roku utworzyło nowy Środowiskowy Dom Samopomocy typu „D” dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi w tym spektrum autyzmu.

Ponadto na terenie miasta Katowice funkcjonuje Mieszkanie Chronione przy ul. Gliwickiej 74 przeznaczone dla osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim lub umiarkowanym. Mieszkanie ma za zadanie zapewnienie odpowiedniego wsparcia w środowisku i umożliwienie samodzielnego życia osobom, które ze względu na wiek, niepełnosprawność lub chorobę nie wymagają usług w zakresie świadczonego przez dom pomocy społecznej, a usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania są niewystarczające lub ze względu na warunki mieszkaniowe czy bytowe, są trudne do realizacji.

b) Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej w Katowicach

Osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się o uczestnictwo w warsztacie terapii zajęciowej na podstawie orzeczenia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, w którym zawarte jest stosowne wskazanie. w Katowicach Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności mieści się przy ul. Gliwickiej 102.

Na terenie miasta Katowice funkcjonują następujące Warsztaty Terapii zajęciowej:

Nazwa	Adres	Działalność
Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony	ul. Oswobodzenia 92	działalność WTZ skierowana

przez Śląskie Stowarzyszenie „Ad Vitam Dignam”	Katowice	jest do osób chorych psychicznie
Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Stowarzyszenie „SPES”	ul. Panewnicka 463 Katowice	działalność WTZ jest skierowana do osób upośledzonych umysłowo
Warsztat Terapii Zajęciowej „Promyk” prowadzony przez Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Św. St. Kostki	ul. Szopienicka 58a Katowice	działalność WTZ jest skierowana do osób upośledzonych umysłowo
Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło Katowice-Giszowiec	ul. Wojciecha 23 Katowice	działalność WTZ jest skierowana do osób upośledzonych umysłowo
Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Stowarzyszenie Wspierania Działań Twórczych Osób z Niepełnosprawnościami „UNIKAT”	ul. Kotlarza 10b Katowice	działalność WTZ jest skierowana do osób upośledzonych umysłowo
Warsztat Terapii Zajęciowej „Arteria” prowadzony przez Śląskie Centrum Edukacji i Rehabilitacji Arteria	ul. Francuska 29 Katowice	działalność WTZ jest skierowana do osób upośledzonych umysłowo
Warsztat Terapii Zajęciowej „Akcent” prowadzony przez Śląskie Stowarzyszenie Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	ul. Rataja 14 Katowice	działalność WTZ jest skierowana do osób upośledzonych umysłowo

Zadania zrealizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w 2024 roku:

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w podejmowaniu działań zmierzających do eliminowania ograniczeń związanych z funkcjonowaniem społecznym osoby zaburzonej psychicznie oraz jej społecznemu wykluczeniu.

W trakcie prowadzenia działań wspierających osoby z zaburzeniami psychicznymi podjęto współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta Katowice tj.:

- Stowarzyszeniem „AD VITAM DIGNAM”,
- Stowarzyszeniem Działającym na Rzecz Osób Chorych Psychicznie i Ich Rodzin "PRZYSTAŃ",

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba organizacji pozarządowych, z którymi podjęto współpracę w zakresie eliminowania ograniczeń związanych z funkcjonowaniem społecznym osoby zaburzonej psychicznie oraz jej społecznemu wykluczeniu.	2	2

Środowiskowy system oparcia społecznego stanowi zorganizowaną działalność osób i instytucji, które są zobowiązane do udzielania pomocy osobom cierpiącym na zaburzenia psychiczne. Pomoc ta obejmuje zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych oraz rozwijanie potencjalnych umiejętności bez niepotrzebnego izolowania klienta od środowiska. Dlatego też istotnym jest współpraca instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Katowice, wykorzystujących i uzupełniających swój potencjał do wspierania osób zaburzonych psychicznie.

3. Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie.

Działania:

- realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, w tym m.in.:
 - świadczenie usług specjalistycznych;
 - świadczenie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i socjalnego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - prowadzenie szkoleń dla pracowników socjalnych,
 - tworzenie i realizacja programów pracy socjalnej i terapeutycznej z osobami z zaburzeniami psychicznymi

Klienci Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dot. Osób z Zaburzeniami Psychicznymi (CRS) od wielu lat korzystają z różnych form pomocy, w tym z usług specjalistycznych świadczonych w środowisku zamieszkania, konsultacji, jak i programów realizowanych przez jednostkę w ramach środków własnych.

W siedzibie CRS odbywają się zajęcia pracowni terapii zajęciowej „Twórcy sztuki” realizowanej w ramach projektu autorskiego terapeutki zajęciowej. w zajęciach pracowni terapii zajęciowej „Twórcy sztuki” w 2024 roku uczestniczyło 12 osób. Celem głównym Pracowni było stworzenie warunków do autokreacji i samorealizacji osób zaburzonych psychicznie. Zajęcia pracowni pełnią jednocześnie funkcję grupy samopomocowej, której celem było zwiększenie umiejętności i kompetencji społecznych uczestników oraz udzielanie indywidualnego wsparcia w bieżących problemach i sytuacjach życiowych.

Wskaźniki monitorowania

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba osób korzystających z projektów samopomocowych	12	14

Praca z klientem w ramach pracowni terapii zajęciowej ukierunkowana była m.in. na rozwój zainteresowań, możliwości i umiejętności artystycznych, pozytywne i twórcze odreagowanie, a także na kształtowanie umiejętności współpracy i działania w grupie.

Wskaźniki monitorowania

Lp	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin objętych wsparciem	731	830

2.	Liczba osób korzystających z projektów samopomocowych	12	14
3.	Liczba udzielonych konsultacji w ramach pomocy osobom i rodzinom w zakresie zdrowia psychicznego (ilość osób)	618	730
4.	Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi (psychologicznymi)	113	100
5.	Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi (pielęgnacyjnymi)	11	15
6.	liczba organizacji pozarządowych, z którymi podjęto współpracę w zakresie eliminowania ograniczeń związanych z funkcjonowaniem społecznym osoby zaburzonej psychicznie oraz jej społecznemu wykluczeniu	2	2
7	Liczba przeszkolonych pracowników MOPS	20	57

Realizacja założeń programu ma na celu usprawnienie osób z zaburzeniami psychicznymi do funkcjonowania w życiu bez barier i ograniczeń, podjęte działania skierowane są na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi, odzyskaniu i tworzeniu poszczególnych obszarów życia klienta. Dzięki współpracy z organizacjami pozarządowymi, szkoleniem pracowników socjalnych udzielana pomoc staje się bardziej kompleksowa i profesjonalna. Ocena poszczególnych elementów programu wskazuje na to, iż działania służące poprawie jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej stanowią skuteczny instrument wspierania osób przewlekłe chorujących psychicznie i ich rodzin.

Celem pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi jest nie tylko zmniejszenie lub eliminacja objawów choroby, ale także usprawnienie ich funkcjonowania w życiu codziennym i relacjach społecznych oraz przywrócenie lub podtrzymanie pełnionych ról społecznych. Ważnym elementem wsparcia osób chorych psychicznie są specjalistyczne usługi opiekuńcze, tworzenie sieci wsparcia wspólnie z innymi organizacjami środowiskowymi, a także poradnictwo specjalistyczne.

Szkolenia pracowników MOPS w zakresie pracy socjalnej na rzecz osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym sprawiają, że działania w zakresie oparcia społecznego i rehabilitacji społecznej na rzecz klienta stają się bardziej efektywne.

Realizatorzy: Wydział Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

ROZDZIAŁ III

AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI.

Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach w ramach „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2024-2030” realizował w 2024 roku zadania w zakresie aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez zastosowanie usług i instrumentów rynku pracy wspierających tę grupę osób w wejściu lub powrocie na rynek pracy.

W okresie sprawozdawczym planowano zadania ukierunkowane na zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizację poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi, aktywizację zawodową oraz prowadzenie działań adresowanych do pracodawców promujących zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania:

- 1. Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.**

Powyższe zadanie realizowane było poprzez następujące działania:

- przedstawianie osobom z zaburzeniami psychicznymi informacji dot. aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy w szczególności z przekazaniem wykazu zakładów pracy chronionej,
- podjęcie działań ukierunkowanych na kształtowanie umiejętności w poszukiwaniu odpowiedniej pracy z uwzględnieniem predyspozycji oraz możliwości fizycznych i intelektualnych uczestników projektu,
- indywidualne rozmowy doradcze wzmacniające stopień motywacji do podjęcia odpowiedniej pracy,
- przedstawienie oferty kształcenia ustawicznego na lokalnym rynku pracy w celu podniesienia kwalifikacji zawodowych,
- udzielanie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych oraz przygotowanie tej grupy osób do rozmów z potencjalnym pracodawcą;
- przedstawienie informacji na temat aktywnych metod poszukiwania pracy;
- pomoc doradczą w celu ewentualnego wyeliminowania wskazanych przez pracodawców przyczyn nie przyjęcia do pracy skierowanych kandydatów.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach zarejestrowanych było ogółem 232 osoby niepełnosprawne (w tym 96 kobiet), z tego:

- 201 osób bezrobotnych (w tym 82 kobiety)
- 31 osób poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu (w tym 14 kobiet).

Ogólna liczba zarejestrowanych osób	232 (2024)
Liczba osób z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne”, w tym:	60
- liczba bezrobotnych	48
- poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu	12

Spośród ogólnej liczby 232 zarejestrowanych, 60 osób stanowiły osoby z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne” (w tym 48 – bezrobotnych i 12 – poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu).

Liczba osób z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne”, ze względu na stopień niepełnosprawności:		60 (2024)
-	lekki stopień niepełnosprawności	21
-	umiarkowany stopień niepełnosprawności	37
-	znaczny stopień niepełnosprawności	2

W grupie 60 osób, 37 osób posiadało umiarkowany stopień niepełnosprawności, 21 osób – lekki, natomiast 2 osoby – znaczny.

Osoby z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne” objęto pomocą w ramach realizacji zadań w zakresie aktywizacji zawodowej w ramach „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2024-2030”. Uczestnicy programu na bieżąco otrzymywali informację na temat aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy, wykaz zakładów pracy chronionej oraz dane kontaktowe stowarzyszeń obejmujących opieką osoby niepełnosprawne.

3 osoby ukończyły „Szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy ze szczególnym uwzględnieniem nabywania kompetencji cyfrowych”, które w swoim programie zawierało tworzenie CV i listu motywacyjnego, podstawy obsługi komputera oraz bezpieczeństwo w sieci.

W 2024 roku z ogólnej liczby 60 uczestników programu, 3 osoby wymagały indywidualnego wsparcia doradczego w ramach poradnictwa zawodowego - jedna osoba uzyskała pomoc w zaplanowaniu rozwoju zawodowego oraz został przeprowadzony test KZZ (Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych), druga osoba uczestniczyła w poradzie zawodowej podnoszącej kompetencje cyfrowe, trzecia osoba uzyskała pomoc w wyborze kierunku szkolenia.

2. Prowadzenie działań adresowanych do pracodawców promujących zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.

Powyższe zadanie realizowane było poprzez następujące działania:

- pozyskanie do współpracy nowych podmiotów zainteresowanych ewentualnym zatrudnieniem tej grupy osób,
- przekazywanie informacji potencjalnym pracodawcom na temat możliwości zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2024 roku w ramach akcji informacyjnej promującej wśród pracodawców ideę zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi:

- utrzymywano kontakt z 29 pracodawcami pozostającymi w bazie urzędu, zainteresowanymi ewentualnym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych cierpiących na zaburzenia psychiczne,

- pozyskano do współpracy 2 nowych pracodawców, którzy złożyli oferty pracy z przeznaczeniem dla osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, w tym również dla osób z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne”.

3. Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Urzędu Pracy.

Powyższe zadanie realizowane było poprzez następujące działania:

- przedstawianie odpowiednich, zgodnych z orzeczeniem o niepełnosprawności propozycji pracy;
- objęcie tej grupy osób instrumentami rynku, w przypadku dysponowania ofertami stażu u pracodawcy lub ofertami pracy subsydiowanej dla osób posiadających orzeczoną stopień niepełnosprawności;
- wydawanie osobom niepełnosprawnym z zaburzeniami psychicznymi skierowań na rozmowy kwalifikacyjne do pracodawców z chronionego, ale również z otwartego rynku pracy;
- nawiązywanie kontaktu telefonicznego z pracodawcami w celu umawiania skierowanych osób na określony dzień i godzinę spotkania;
- przeprowadzanie rozmów z kandydatami, którzy nie zostali zakwalifikowani przez pracodawców i ustalenie głównych przyczyn braku zatrudnienia.

Realizując w okresie sprawozdawczym zadania w zakresie aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2024-2030”, osobom objętym pomocą w zakresie aktywizacji zawodowej zostały przedstawione propozycje pracy zgodnie z kwalifikacjami lub doświadczeniem zawodowym oraz kryteriami kwalifikacyjnymi podanymi w ofercie przez pracodawców.

Uczestnikom programu z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne” - przedstawiono 281 propozycji pracy, także w ramach subsydiowanych miejsc pracy. Propozycje pracy przedstawiane były zgodnie z określonym Indywidualnym Planem Działania, kwalifikacjami i doświadczeniem zawodowym uczestników programu. Oferty pracy dostosowane były także do potrzeb i możliwości zdrowotnych zarejestrowanych osób.

W wyniku podjętych działań skierowanych do uczestników programu w 2024r. – 38 osób podjęło zatrudnienie.

Osobom z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne” wydano 33 skierowania do pracy, także w ramach form wsparcia realizowanych przez tutejszy urząd oraz wydano 5 skierowań na staż. Jedna osoba została zakwalifikowana i rozpoczęła staż u pracodawcy. Propozycje pracy i stażu przedstawiane były zgodnie z kwalifikacjami i doświadczeniem zawodowym, a także dostosowane do możliwości zdrowotnych uczestników programu, ustalanych w trakcie przygotowywania Indywidualnego Planu Działania.

Wskaźniki monitorowania

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy objętych pomocą w zakresie	Spośród ogólnej liczby 232 zarejestrowanych niepełnosprawnych, 60 osób stanowiły osoby z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne”, pomoc w zakresie poradnictwa	10

poradnictwa zawodowego		zawodowego otrzymało 6 osób.	
2	Liczba kontaktów nawiązanych z pracodawcami oferującymi wolne miejsca pracy dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Utrzymywano kontakt z 29 pracodawcami pozostającymi w bazie urzędu, zainteresowanymi ewentualnym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych cierpiących na zaburzenia psychiczne oraz pozyskano do współpracy 2 nowych pracodawców, którzy złożyli oferty pracy z przeznaczeniem dla osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, w tym również dla osób z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne”.	15
3	Liczba osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy objętych pomocą w zakresie aktywizacji zawodowej	60 osób z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne”, zostało objętych pomocą w zakresie pośrednictwa pracy i aktywizacji zawodowej - wszyscy uczestnicy programu.	zarejestrowane osoby z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne”

Realizacja w okresie sprawozdawczym zadań ujętych w „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2024-2030” w 2024 r. była bezkosztowa (źródło finansowania: w ramach bieżącej działalności PUP- Katowice).

Realizatorzy: Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach

ROZDZIAŁ IV

SKOORDYNOWANIE DOSTĘPNYCH FORM OPIEKI I POMOCY

1. Działania zespołu koordynującego realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Katowice na lata 2024-2030.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 roku (Dz. U. z 2023 poz. 2480) w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030, zobowiązuje samorządy powiatów i gmin do powołania zespołu koordynującego realizację zadań Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

W związku z powyższym Zarządzeniem nr 3891/2024 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 13 marca 2024 roku został powołany zespół koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Katowice na lata 2024-2030.

Do zadań zespołu koordynującego realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2024-2030 należała diagnoza potrzeb ludności gminy w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej oraz dostosowanie do nich skoordynowanej działalności różnych form pomocy i oparcia

społecznego oraz aktywizacji zawodowej. Ponadto do zadań zespołu należy również realizacja, koordynacja i monitorowanie realizowanego Programu.

2. **Opracowanie lub aktualizacja lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego, zawierającego szczegółowy plan zapewnienia mieszkańcom koordynowanych, medycznych i społecznych świadczeń.**

Działania:

- a) opracowanie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia psychicznego i ich rozpowszechnienie wśród mieszkańców Katowic,

Rozpowszechnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych

W 2024 roku przygotowano broszurę pt. **„Informator o miejscach pomocy dla osób z problemami z zakresu zdrowia psychicznego”** – jego treść została przygotowana we współpracy z MOPS w Katowicach. Broszura zawiera dane kontaktowe wszystkich placówek w Katowicach i niektórych w innych miastach, do których można udać się o pomoc w różnego typu problemach z zakresu zdrowia psychicznego. Informator został przygotowany w formie broszury, a nie ulotki, tak by jego treść była bardziej czytelna dla osób starszych. Informator został zamówiony w nakładzie 4000 sztuk i jest rozprowadzany m.in. w budynkach Urzędu Miasta Katowice, na terenie placówek oświatowych oraz w jednostkach miejskich, a także wśród podmiotów leczniczych i organizacji pozarządowych współpracujących z miastem Katowice. Treść informatora jest również udostępniona na stronie internetowej Urzędu Miasta Katowice. Przekazano na ten cel środki finansowe w wysokości **7 626,00 zł**.

Wskaźniki monitorowania

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba dostępnych informatorów	4 000	4 000

Realizatorzy: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice

ROZDZIAŁ V UDZIELANIE WSPARCIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEGO UCZNIOM, RODZICOM I NAUCZYCIELOM

1. Zapewnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom i uczniom, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzinom oraz nauczycielom przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne przy współpracy z podmiotami działającymi na rzecz wsparcia dzieci, uczniów, rodzin, nauczycieli.

Działania:

a) działalność poradni psychologiczno-pedagogicznych na terenie miasta Katowice

Na terenie miasta Katowice funkcjonują poniższe publiczne poradnie:

Lp.	Poradnia/Placówka	Adres	Telefon	Dzielnica
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1	ul. Rataja 14 40-837 Katowice	(32)254 23 12	oś. Witosa
2.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2	ul. Łętowskiego 6a 40-648 Katowice	(32) 252 79 59	Ligota
3.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3	ul. Szopienicka 58 40-423 Katowice	(32)255 70 51	Janów
4.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5	ul. Grażyńskiego 17 40-126 Katowice	(32)203 54 46	Koszutka
5.	Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Sokolska 26 40-086 Katowice	(32)259 95 86	Śródmieście
6.	Specjalistyczna Poradnia Rodzinna	ul. Okrzei 4 40-126 Katowice	(32)258 35 12	Koszutka

Do zadań poradni, zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych, należy:

- diagnozowanie dzieci i młodzieży;
- udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

- realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych;
- organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne przeprowadzają pełną diagnozę dzieci i młodzieży, w zakres której wchodzi:

Badania psychologiczne i pedagogiczne:

- gotowości szkolnej,
- możliwości i umiejętności,
- zaburzeń rozwojowych,
- przyczyn niepowodzeń szkolnych,
- specyficznych trudności w uczeniu się (dysleksja, dyskalkulia),
- wskazujące na potrzebę indywidualnego nauczania,
- zachowań dysfunkcyjnych, trudności wychowawczych,
- predyspozycji, zdolności i zainteresowań (wybór kierunku kształcenia i zawodu).

Badania logopedyczne - zaburzenia mowy:

- obserwacje dzieci na terenie placówek,
- diagnozowanie na potrzeby zespołów orzekających,
- wydawanie opinii i orzeczeń.

Ponadto, opieką obejmują również żłobki oraz dzieci w wieku do lat 3, w tym zakresie Poradnie prowadzą:

- obserwację psychologiczną i pedagogiczną dzieci podczas zajęć w grupach - w ramach profilaktyki zaburzeń rozwojowych,
- wsparcie w rozpoznawaniu potrzeb rozwojowych dzieci, konsultacje dla opiekunów w żłobku,
- konsultacje dla rodziców,
- opiniowanie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju,
- orzekanie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Ponadto poradnie prowadzą ścisłą współpracę z Policją, sądami, prokuraturą, OIK, MOPS oraz służbą zdrowia, mającą na celu przeciwdziałanie przemocy, a także działania mające na celu wsparcie psychologiczne, psychoedukacyjne pracowników ww. instytucji. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w roku szkolnym 2023/2024 objęły zajęciami 19903 uczniów, wydały 2537 orzeczeń oraz 3460 opinii.

b) działalność Specjalistycznej Poradni Rodzinnej na terenie miasta Katowice

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna jako ośrodek koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczym prowadzi dla dzieci niepełnosprawnych i zagrożonych niepełnosprawnością, zamieszkałych w mieście Katowice zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju w ramach kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za Życiem”.

Do zadań ośrodka jako bezpośredniego realizatora Programu należy:

- udzielanie rodzicom specjalistycznej informacji dotyczącej problemów rozwojowych dziecka,
- wskazywanie właściwych dla dziecka i jego rodziny form kompleksowej, specjalistycznej pomocy, w szczególności rehabilitacyjnej, fizjoterapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej,
- wskazywanie jednostek udzielających specjalistycznej pomocy dzieciom,
- organizowanie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz w zależności od potrzeb dziecka dodatkowych usług terapeutów, fizjoterapeutów, psychologów, pedagogów, logopedów i innych specjalistów,
- koordynowanie korzystania z usług specjalistów dostępnych na obszarze Miasta.

Dzięki programowi „Za życiem” dziecko może mieć nawet 5 godzin dodatkowych zajęć wspomagających wtygodniu. Program skierowany jest do dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością do czasu podjęcia nauki szkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3 roku życia. Rekrutacja jest prowadzona w sposób ciągły w czasie trwania Programu. Aby zapisać dziecko na zajęcia należy skontaktować się ze Specjalistyczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną. To jej pracownicy kwalifikują dzieci do zajęć, określają ich rodzaj oraz częstotliwość. w ramach Programu w Katowicach realizowane są m.in. zajęcia z zakresu: indywidualnej terapii integracji sensorycznej, indywidualnej terapii logopedycznej, indywidualnej terapii psychologicznej, indywidualnej terapii pedagogicznej, czy fizjoterapii. Rekrutacja jest prowadzona w sposób ciągły w czasie trwania Programu.

c) działalność Specjalistycznej Poradni Rodzinnej na terenie miasta Katowice

Placówką, która w szczególny sposób uczestniczy w rozwiązywaniu problemów związanych z funkcjonowaniem społecznym jest Specjalistyczna Poradnia Rodzinna. Do jej zadań należy m.in.:

- zapobieganie zachowaniom dysfunkcyjnym dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,
- zapobieganie przemocy w rodzinie, wyrównywanie szans życiowych u dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych,
- wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny,
- udzielanie pomocy rodzinie w dostosowaniu metod wychowawczych i edukacyjnych do możliwości oraz indywidualnych potrzeb psychofizycznych dziecka,
- terapia rodzin,
- terapia małżeństw i par,
- terapia indywidualna zaburzeń emocjonalnych,
- zaburzeń zachowania,
- zaburzeń odżywiania dzieci i młodzieży,
- terapia indywidualna dla dorosłych - rodziców, opiekunów i wychowawców oraz osób zaangażowanych na rzecz dziecka i rodziny,
- terapia ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.

Poradnia realizuje zadania przez:

- działalność profilaktyczną,
- działalność terapeutyczną,
- poradnictwo,
- konsultacje,
- prowadzenie mediacji,

- interwencję kryzysową,
- diagnozowanie,
- opiniowanie,
- prowadzenie grup roboczych i grup wsparcia,
- prowadzenie warsztatów o charakterze psychoedukacyjnym mających na celu kształtowanie umiejętności budowania pozytywnych relacji zarówno w domu rodzinnym, jak i w szkole oraz współżycia społecznego i promowanie zdrowego trybu życia,
- prowadzenie warsztatów o charakterze profilaktycznym mających na celu przeciwdziałanie zachowaniom dysfunkcyjnym (uzależnieniom, przemocy rówieśniczej itp.) z dziećmi i z młodzieżą na terenie katowickich szkół,
- działalność informacyjno-szkoleniową.

Najczęściej zgłaszane w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej problemy obejmują:

- przemoc w rodzinie - często przyczyną zgłoszenia do poradni jest złe zachowanie dziecka,
- przemoc płynąca z sytuacji rozwodowych - konflikty rodziców, które skutkują jako konflikt lojalności dzieci wobec rodziców, odrzucenie przez rodziców, osłabienie więzi rodzinnych, wyalienowanie się dziecka,
- agresja dzieci i przemoc wobec rówieśników w szkole,
- przemoc jednego rodzica wobec drugiego zarówno psychiczna jak i fizyczna - najczęściej ofiarami są kobiety,
- przemoc seksualna rodziców lub innych członków rodziny wobec dzieci,
- przemoc wynikająca z zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, której skutkiem jest autoagresja/zaburzenia jedzenia, okaleczanie się, próby samobójcze/zaburzenia emocjonalne, zaburzeniami zachowania,
- agresja i przemoc nauczycieli, wychowawców i opiekunów wobec dzieci.

Pracownicy Specjalistycznej Poradni Rodzinnej regularnie biorą udział w posiedzeniach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, mających na celu zaprzestanie stosowania przemocy domowej.

Poradnia realizuje na szeroką skalę program edukacyjno-profilaktyczny „Szkoła dla rodziców”. Podczas spotkań z rodzicami w ramach programu, poruszana jest tematyka m.in. stawiania granic, regulowania uczuć i emocji, motywowania do współpracy, rozwiązywania konfliktów, kar i nagród, rozwijania samodzielności, uwalniania od ról.

W Specjalistycznej Poradni Rodzinnej zatrudniony jest do udziału w zespołach orzekających lekarz psychiatra, który prowadzi regularne konsultacje dotyczące dzieci i młodzieży, jak i ich rodziców. Pozwala to pracownikom Poradni pracować z większą świadomością, wiedzą i skutecznością w sytuacji występowania różnorodnych zaburzeń. Tym samym pracownicy potrafią dokonać wstępnej diagnozy i pokierować daną osobę do innych specjalistów: lekarzy psychiatrów, neurologów itp. Ponadto pracownicy Poradni korzystając z dostępnych konferencji, szkoleń, czy webinarów doksztalcali się w obszarze szeroko rozumianej profilaktyki, w tym m.in. na terenie Specjalistycznej Poradni Rodzinnej zorganizowano dla pracowników szkolenie na temat „Profilaktyki uzależnień” prowadzone przez Śląskie Centrum Profilaktyki i Psychoterapii.

2. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i uczniom, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzinom oraz nauczycielom w jednostkach systemu oświaty.

Działania:

a) zadania Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Katowicach

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Katowicach realizują zadania profilaktyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkoli, szkół i placówek, w ramach której prowadzą:

- konsultacje indywidualne dla rodziców, warsztaty, prelekcje, spotkania informacyjno-szkoleniowe dla rodziców - na terenie poradni, placówek, telefonicznie i on-line, m.in. tj.: „Jak wspierać rozwój emocjonalno-społeczny dziecka w wieku przedszkolnym?”, „Wczesne wykrycie objawów wskazujących na możliwość występowania specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu - badania przesiewowe Skalą Ryzyka Dysleksji”, „Wspomaganie rozwoju dzieci w wieku wczesnoszkolnym I-III”, „Zachowanie ryzykowne nastolatków V-VIII”, „Kamienie milowe w rozwoju dzieci”, „Samookaleczenia i inne zachowania niepożądane”, „Mutyzm wybiórczy”, „Gotowość szkolna”, „Wychowanie to wyzwanie”, „Jak wspierać koncentrację u dzieci w wieku przedszkolnym”;
- zajęcia informacyjno-szkoleniowe oraz warsztaty dla dzieci i młodzieży, m.in. tj.: „Co to znaczy być życzliwym?”, „Kuferek pomysłów”, „Zgodna współpraca w grupie”, „Poznajemy uczucia”, „Každy z nas jest wyjątkowy”, „Ćwiczymy uważność i spokój z żabką”, „Nasze zasady”, „Jak radzić sobie ze stresem przedegzaminacyjnym”, „Rozwiązywanie konfliktów”, „Jestem przyjacielem przyrody”, „Jak się uczyć”, „Skuteczne techniki uczenia się”, „Co dalej po maturze?”, „Uczymy się języka żyrafy”, „Emocje mój przyjaciel”, „Jak rozwijać przyjazne relacje” oraz zajęcia grupowe prowadzone Metodą Dobrego Startu;
- stałą współpracę z psychologami, pedagogami i logopedami przedszkolnymi oraz szkolnymi;
- poradnictwo dla nauczycieli na terenie placówek i na terenie poradni;
- grupy wsparcia dla pedagogów i psychologów szkolnych, w ramach których odbyły się spotkania i szkolenia, tj.: „Opinie i orzeczenia wydawane przez poradnie dla dzieci w wieku przedszkolnym”, „Metoda wychowawcza - Pozytywna dyscyplina cz. II”, „Jak rozmawiać o trudnościach ucznia z rodzicami - szkolenie dla nauczycieli, „Jak pracować z dzieckiem z trudnościami emocjonalnymi”;
- pomoc w rozwiązywaniu doraźnych problemów, podejmowanie działań interwencyjnych zgodnie z zapotrzebowaniem placówek;
- udział w radach pedagogicznych placówek: prelekcje i warsztaty dla rad pedagogicznych (stacjonarnie lub on-line), tj. m.in.: „Interwencja kryzysowa”, „Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w świecie nowoczesnych technologii”, „Dostosowanie form i metod pracy dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się”, „Zrozumieć nastolatka”, „Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w praktyce”;
- zajęcia dla grup przedszkolnych i klas: zajęcia integracyjne, zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowego trybu życia, zajęcia o charakterze psychoedukacyjnym, zajęcia terapeutyczne, zajęcia przygotowujące uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne uruchamiają również działania interwencyjne w sytuacjach kryzysowych, w szczególności w sytuacjach związanych ze zgłoszonymi z rejonowych placówek: próbami samobójczymi, samobójstwami, śmiercią ucznia lub pracownika szkoły z innych przyczyn. Interwencja odbywa się według poniższej procedury postępowania:

- 1) przyjęcie zgłoszenia o zdarzeniu od dyrektora lub pracownika placówki;
- 2) ustalenie w trybie pilnym działań, powołanie zespołu interwencji i stworzenie planu interwencji;
- 3) wszczęcie działań odpowiednio, zależnie od sytuacji, np.: wobec klasy poszkodowanego lub nieżyjącego ucznia, uczniów innych klas, rodziców, nauczycieli (nawiązanie przez szkołę kontaktu z rodzicem nieżyjącego ucznia (zaoferowanie pomocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej));
- 4) informacja do rodziców uczniów z jego klasy, ustalenie wizyty powołanego zespołu interwencji (specjalistów poradni) w szkole;
- 5) narada z dyrektorem szkoły oraz psychologiem szkolnym (omówienie działań, ustalenie ew. uczniów zagrożonych - bliskich dla poszkodowanego lub nieżyjącego ucznia, mających trudności emocjonalne i ustalenie z psychologiem jak rozmawiać z klasą ucznia);
- 6) udział w spotkaniu z nauczycielami (umożliwienie nauczycielom emocjonalnego odreagowania i wspomnienia nieżyjącego ucznia, poinformowanie nauczycieli o możliwych konsekwencjach tego zdarzenia zarówno dla uczniów jak i ich samych, omówienie faz żałoby i mechanizmów psychologicznych w sytuacji śmierci kogoś bliskiego, przekazanie informacji o miejscach, gdzie można szukać pomocy, wsparcia – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Katowicach i ościennych miastach - dorośli. Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne i Specjalistyczna Poradnia Rodzinna - młodzież, wskazówki, odpowiedzi na nurtujące pytania);
- 7) rozmowa wspierająca z wychowawcą klasy, spotkanie z dyrektorem;
- 8) ponowne zapewnienie o możliwym wsparciu na terenie poradni i odpowiednich instytucji wspierających, w sytuacji pojawienia się objawów niepokojących z odroczeniem (nawet po kilku tygodniach czy miesiącach).

Jednocześnie w ramach wsparcia szkół i przedszkoli, poradnie realizują zadania umożliwiające stałą, bieżącą i szeroką pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dzieci i młodzieży będących uchodźcami z Ukrainy, w tym m.in.: monitorują sytuację napływu dzieci/uczniów z Ukrainy do rejonowych placówek, omawiając trudności i wyzwania oraz wdrażając działania pomocowe oraz w ramach dyżurów psychologów poradni, organizują w miarę potrzeby wsparcie interwencyjne we współpracy z OIK-iem.

Ponadto, zgodnie z wdrożoną praktyką oraz zapisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 9 sierpnia 2017 r. w *sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach*, w przypadku gdy placówka obejmuje dziecko/ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną i mimo udzielanej uczniowi pomocy w przedszkolu, szkole lub placówce nie następuje poprawa funkcjonowania dziecka/ucznia, dyrektor placówki, za zgodą rodziców, występuje do publicznej poradni z wnioskiem o przeprowadzenie diagnozy i wskazania sposobu rozwiązania problemu ucznia. Jednocześnie pracownicy poradni w codziennej rzeczywistości są w stałym kontakcie ze swoimi rejonowymi placówkami i na bieżąco zbierają informacje o potrzebach dzieci/uczniów w przedszkolach i szkołach i jeżeli tylko rodzice wyrażają na to zgodę, w sposób ciągły przebiega kierowanie dzieci/uczniów na konsultacje i/lub diagnozy do poradni.

b) kształcenie specjalne

W jednostkach oświatowych na terenie miasta Katowice prowadzone jest kształcenie specjalne. Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież niepełnosprawne, niedostosowane społecznie

i zagrożone niedostosowaniem społecznym, wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki odpowiednio w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach integracyjnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach specjalnych, innych formach wychowania przedszkolnego i ośrodkach.

Uczniowi objętemu kształceniem specjalnym dostosowuje się odpowiednio program wychowania przedszkolnego i program nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, na podstawie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka lub orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania, a także o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

W szkołach specjalnych pracują nauczyciele o wielokierunkowych i wysokich kwalifikacjach zawodowych. Wyposażenie szkół specjalnych, wchodzących w skład zespołów, w tym zwłaszcza w sale doświadczania świata oraz sale do prowadzenia zajęć specjalistycznych, umożliwiają kierowanie do uczniów bogatej oferty edukacyjnej i terapeutycznej. Realizowane, opracowane oraz wdrożone przez nauczycieli programy autorskie i innowacje pedagogiczne są gwarancją indywidualizacji pracy z uczniem.

c) realizacja programów: profilaktycznych, prewencyjnych oraz informacyjno-edukacyjnego sprzyjającego postawom zrozumienia i akceptacji

- realizacja programów profilaktycznych

Na terenie miasta Katowice szkoły i placówki oświatowe realizują Miejski Program Profilaktyki Rówieśniczej, mający charakter prewencyjny, celem którego jest m.in. zapobieganie zachowaniom negatywnym i kształtowania właściwych postaw. w kolejnej edycji Programu w roku szkolnym 2023/2024, w placówkach oświatowych miasta Katowice zrealizowano następujące działania:

- motywem przewodnim działań w obszarze Miejskiego Programu Profilaktyki Rówieśniczej w 2024r. był temat zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w połączeniu z tematem uchodźczym oraz integracją międzykulturową i doświadczaniem kryzysu migracji. Do udziału w przedsięwzięciu katowickie szkoły mogły zgłosić aktywności, projekty i działania w obszarze profilaktyki rówieśniczej realizowane w okresie roku szkolnego 2023/2024 oraz 2024/2025.

Dnia 18 października br. w Pałacu Młodzieży im. prof. Aleksandra Kamińskiego w Katowicach odbyło się uroczyste podsumowanie konkursu w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki Rówieśniczej. Podczas wydarzenia uczniowie reprezentujący szkoły, które zwyciężyły w konkursie, zaprezentowali swoje działania profilaktyczne na dużej scenie teatralnej. Ponadto, młodzież uczestnicząca w wydarzeniu wzięła udział w panelu dyskusyjnym „Deepfake. Ochrona wizerunku w Internecie” moderowanym przez psychologa szkolnego Marcina Kręglę, przedstawicieli Młodzieżowej Rady Miasta Katowice: Szymona Szydło i Oliwię Myczkowską oraz asp. Agnieszkę Krzysztofik z Referatu ds. Profilaktyki Społecznej, Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Katowicach. Podczas dyskusji wyjaśniono m.in.: czym jest deepfake i jakie wiążą się z nimi zagrożenia. Uczestnicy debaty mieli za zadanie rozpoznać fałszywe zdjęcia stworzone przez sztuczną inteligencję, a także dowiedzieli się jakie elementy mogą wskazywać na to, że mamy do czynienia z deepfakem.

Ponadto, młodzież otrzymała odpowiedzi na wiele nurtujących ich pytań z zakresu obowiązującego prawa oraz zagrożeń w Internecie. Całemu wydarzeniu w holu Pałacu Młodzieży towarzyszyła galeria prac plastycznych, plakatów wykonanych podczas działań profilaktycznych przez nagrodzonych i wyróżnionych laureatów konkursu.

- w ramach profilaktyki zdrowia psychicznego zakupiono dla 48 szkół podstawowych i ponadpodstawowych aplikację RESQL do monitorowania przemocy rówieśniczej. System RESQL nie tylko ułatwia procedowanie zasygnalizowanych problemów, lecz także pomaga zapobiegać przemocy rówieśniczej, edukując zarówno dzieci, jak i dorosłych. w listopadzie 2024 r. zakupiono dla szkół ponadpodstawowych dodatkowy moduł systemu jakim jest „Diagnoza klimatu szkoły” - to badanie, dzięki któremu można dowiedzieć się jaka atmosfera panuje w szkole oraz co można zrobić aby ten klimat poprawić.
- w ramach problematyki dotyczącej mowy nienawiści w tym hejtu, zorganizowano przy pomocy pracowników Komendy Miejskiej Policji w Katowicach:
 - „Nie lajkuj hejtu” - spotkania/warsztaty edukacyjno-informacyjne dotyczące zapobieganiu nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych wyznaniowych lub ze względu na bezwyznaniowość, zapobieganie atakom fizycznym i werbalnym na inne osoby. Zapobieganie przemocy rówieśniczej;
 - „Hejt i co dalej...?” - warsztaty dotyczące konsekwencji prawnych i społecznych stosowania hejtu i nienawistnych komentarzy w sieci oraz sposobów radzenia sobie z nimi, skierowane do młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych;
 - kampanię informacyjno-edukacyjną KWP w Katowicach „Safe in Poland” dotyczącą mowy nienawiści skierowanej do uchodźców z objętej konfliktem zbrojnym Ukrainy;
 - udział młodzieży szkoły ponadpodstawowej w warsztatach antydyskryminacyjnych „Wolni od przemocy, wolni od uprzedzeń” organizowanych przez Centrum Rozwoju Lokalnego w Zawierciu, które odbyły się w Oświęcimiu w muzeum Auschwitz-Birkenau.
- w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 5 w ramach obchodów Światowego Dnia Zapobiegania Samobójstwom i Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego, specjaliści Poradni uruchomili specjalne linie telefoniczne na potrzeby konsultacji dla uczniów i ich rodziców oraz zorganizowali prelekcje on-line dla rodziców z zakresu zdrowia psychicznego.
- miejskie programy profilaktyczne: „Bezpieczne Dziecko - Przyjaciel Sznupka”/„Bezpieczny Nastolatek” oraz „Bezpieczna Młodzież”.
- kolejna edycja projektu profilaktycznego „Razem Rażniej”, którego celem jest wspieranie prawidłowego rozwoju uczniów i zapobieganie problemom zdrowia psychicznego oraz ryzykownym zachowaniom młodzieży. Szkoła stanowi istotne miejsce do promocji zdrowia psychicznego, a świadomość i kompetencje rodziców i nauczycieli są kluczowym i nieodzownym czynnikiem wspierającym dobrostan psychiczny młodych ludzi. Koordynatorami projektu „Razem Rażniej” są pracownicy pionu pomocy psychologiczno-pedagogicznej zatrudnieni w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 5 w Katowicach, Specjalistycznej Poradni Rodzinnej w Katowicach oraz Pałacu Młodzieży im. prof. Aleksandra Kamińskiego w Katowicach.

W placówkach oświatowych realizowane są również środowiskowe programy, których celem jest prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w formie zajęć pozalekcyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Zajęcia realizowane w katowickich szkołach w ramach środowiskowych programów profilaktycznych to zajęcia o charakterze socjoterapeutycznym, uczące postaw i zachowań prospołecznych, prezentujące twórcze i inspirujące sposoby spędzania wolnego czasu, integrujące dzieci z różnych środowisk. Zajęcia mają na celu propagowanie alternatywnych, zdrowych i prawidłowych sposobów zaspokajania potrzeb emocjonalnych z wykorzystaniem profilaktyki rówieśniczej i liderkiej, opartej na interakcjach rówieśniczych i

osobistym, bezpośrednim zaangażowaniu w działania, w celu najefektywniejszego wykorzystania potencjału dzieci i młodzieży. Przykładowe tematy zajęć profilaktycznych, zrealizowanych w 2024r. przez pracowników poradni: „Profilaktyka depresji”, „Nie hejtuję, decyduję” „Jak mówić, by być zrozumianym?”, „Racja czy relacja”, „Magia współpracy”, „Przemoc w klasie”, „Techniki relaksacyjne”, „Strategie radzenia sobie w sytuacjach leku, strachu, zagrożenia”.

- realizacja programów prewencyjnych

W ramach zadań statutowych poradnie psychologiczno-pedagogiczne w Katowicach, realizują programy o charakterze prewencyjnym, w których biorą udział uczniowie katowickich placówek oświatowych, tj. m.in.: „Lekcje z emocjami”, „Rozwiązywanie konfliktów”, „Radzenie sobie z trudnymi emocjami”, „Współpraca w grupie”, „ABC emocji”, „Każdy inny wszyscy równi - tolerancja i szacunek wobec inności”, „Tajemnice dobre i złe”, „Relacje w grupie rówieśniczej”, „Integracja”, „Wzmocnienie więzi klasowych”, „STOP cyberprzemocy”, „Stres przed maturą”, „Mindfulness - relaksacja elementy treningu uważności i relaksu”, „Profilaktyka zdrowia i przemocy - rozwijanie autoregulacji emocji i wzmacnianie postaw prospołecznych w relacjach rówieśniczych”, „Profilaktyka agresji i przemocy. Doskonalenie współpracy i współdziałania w grupie rówieśniczej”, „Jak bierni obserwatorzy mogą stać się bohaterami? i TY możesz zostać bohaterem”, „Spójrz inaczej” - program profilaktyki zdrowia psychicznego (zajęcia cykliczne), „Radzenie sobie ze stresem”.

- realizacja programu informacyjno-edukacyjnego sprzyjającego postawom zrozumienia i akceptacji

* wspomaganie działalności jednostek oświatowych

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Katowicach organizują i prowadzą wspomaganie dla przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w tym:

- wspomaganie placówek w tworzeniu rocznych planów rozwoju,
- współpraca z dyrektorami, pedagogami i psychologami szkolnym oraz przedszkolnymi w zakresie określania potrzeb placówki,
- wsparcie merytoryczne w planowaniu i realizacji zadań z zakresu orientacji i doradztwa edukacyjno-zawodowego na różnych etapach kształcenia,
- badania przesiewowe uczniów (gotowość szkolna, ryzyko dysleksji, wady wymowy),
- badania zainteresowań i uzdolnień uczniów - preorientacja zawodowa,
- udział w ewaluacjach zewnętrznych placówek (na zaproszenie placówek),
- współpraca z innymi instytucjami udzielającymi pomocy dziecku i rodzinie.

* tablice ogłoszeń

Na tablicach ogłoszeń zarówno poradni, jak i placówek oświatowych, a także stronach internetowych w tym również na stronie miejskiej eksponowane są informacje dotyczące oferty Poradni, Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Katowicach oraz innych instytucji udzielających wsparcia dzieciom, młodzieży i rodzicom.

* szkolenia i spotkania

Szkoły i placówki oświatowe organizują szkolenia informacyjne i spotkania, w tym indywidualne dla rodziców dzieci i młodzieży. Na terenie poradni lub on-line zorganizowano spotkania informacyjno-szkoleniowe dla rodziców tj. m.in.: „Jak radzić sobie z lękiem i trudnymi emocjami”, „Rodzic jako doradca zawodowy”, „Jak gospodarować czasem wolnym”, „W świecie nastolatka, specyfika dojrzewania, radzenie sobie z trudnymi

zachowaniami dzieci z uwzględnieniem funkcjonowania w sytuacji pandemii”, „W świecie nastolatka. Racja, czy relacja. Budowanie pozytywnej relacji z dorastającym dzieckiem”, „Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w świecie nowoczesnych technologii”, „Wychowuję miłością”.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5 w Katowicach kontynuowała organizację spotkań pracowników poradni z przedstawicielami szkół i rodzicami uczniów w sytuacjach trudnych wymagających omówienia w triadzie przypadku ucznia i wspólnego szukania najkorzystniejszych rozwiązań i udzielenia wsparcia. Takie rozwiązanie jest również od kilku lat nowym standardem w przypadku uczniów, dla których rodzice podejmują starania o wydanie opinii o potrzebie zindywidualizowanej ścieżki kształcenia. Każdy taki przypadek po diagnozie psychopedagogicznej i zapoznaniu się z dokumentacją i informacjami ze strony rodziców i szkoły jest szczegółowo omawiany na wspólnym spotkaniu.

W ramach doskonalenia zawodowego nauczycieli organizowane są szkolenia dla kadry pedagogicznej i dyrektorów jednostek oświatowych, zaś tematyka tych szkoleń uzależniona jest od potrzeb konkretnej jednostki organizacyjnej. Wśród tych szkoleń są też takie, które poruszają tematykę przemocy w rodzinie i szkole oraz dotyczą rozwiązywania konfliktów, efektywnej komunikacji itp. Nauczycielom i wychowawcom zatrudnionym w szkołach i placówkach pomocą w rozwiązywaniu problemów służą pedagodzy, psycholodzy i poradnie psychologiczno-pedagogiczne. W realizacji tego zadania szkoły i placówki oświatowe otrzymują wsparcie od instytucji zewnętrznych, w tym Regionalnego Ośrodka Metodyczny-Edukacyjnego METiS w Katowicach oraz organizacji pozarządowych.

d) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

W mieście Katowice funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu powołani są m.in. przedstawiciele jednostek oświatowych, którzy w przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie zobowiązani są do realizacji procedury „Niebieska Karta”. Członkiem funkcjonującego w mieście Katowice Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z ramienia Wydziału Edukacji i Sportu jest Pani Joanna Migdoł-Bałazy, która w 2024 r. uczestniczyła ona w 5 posiedzeniach tego Zespołu.

3. Profilaktyka zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, dbałość o dobrostan uczniów oraz przeciwdziałanie kryzysom zdrowia psychicznego.

Działania:

1) Miejski Program Profilaktyki Rówieśniczej:

- diagnozuje potrzeby dzieci i młodzieży w zakresie działań profilaktycznych,
- określa temat wiodący profilaktyki na bieżący rok kalendarzowy,
- dokonuje ewaluacji zadań związanych z profilaktyką rówieśniczą za rok miniony,
- określa cele i harmonogram działań.

2) Konkurs NGO pn.: „Rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, dbałość o ich dobrostan, przeciwdziałanie kryzysom zdrowia psychicznego poprzez realizację inicjatyw edukacyjnych”.

- ogłaszanie konkursu w obszarze szeroko pojętego zdrowia psychicznego,
- wyłonienie realizatorów zadań,
- ocena jakości przeprowadzonych zajęć przez NGO,

- ewaluacja rekomendacji do przeprowadzenia konkursu na kolejny rok.

Po zasięgnięciu opinii komisji konkursowej, opiniującej oferty złożone w konkursie dokonano wyboru ofert, przyznając dotację dla następujących podmiotów: Fundacja Wielogłosu - kwota dotacji 9500 zł. oraz Fundacja Bajka Pana Kleksa - kwota dotacji 4910 zł.

Na podstawie przedłożonych sprawozdań z wykonania zadania:

- Fundacja Wielogłosu wskazała, że z przeprowadzonych w dwóch katowickich szkołach ponadpodstawowych czterech dwugodzinnych warsztatów psychoedukacyjnych dla młodzieży na temat zdrowia psychicznego, skorzystało ok. 120 osób. Tematyka warsztatów i prelekcji dotyczyła zapobiegania zachowaniom autodestrukcyjnym, wspierania osób w kryzysie psychicznym, tworzenia sieci wsparcia oraz dbania o zdrowie psychiczne.
- Fundacja Bajka Pana Kleksa wykazała zrealizowanie trzech warsztatów zwiększających świadomość na temat emocji, które miały za zadanie wskazać nie tylko dojrzałość emocjonalną, ale również uświadomić jak ważne jest stawianie na swoją osobę codziennym życiu. Dodatkowo, uczestnicy wynieśli z zajęć wiedzę, jak być asertywnym i dostrzegać piękno każdej chwili, a także jak rozwijać swoją wyobraźnię i zwiualizować swoje marzenia.

3) Organizacja Przestrzeni spotkań młodzieży:

- uruchomienie centrów spotkań młodzieży w Szkole Podstawowej Nr 10 im. Marii Curie-Skłodowskiej w Zespole Szkolno-Przedszkolny Nr 24 w Katowicach oraz VII Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Harcerzy Obrońców Katowic w Katowicach,
- określenie celów wiodących i celów operacyjnych działania centów wsparcia w danym roku szkolnym,
- zbadanie potrzeb młodzieży w zakresie proponowanych warsztatów organizowanych w centrach wsparcia,
- zagwarantowanie wsparcie specjalistów, w tym prowadzących warsztaty dla młodzieży,
- ocena realizacji celów rocznych,
- rekomendacja na kolejny rok szkolny działania centrów.

Wskaźniki monitorowania:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024	Prognoza na 2025
1.	Liczba publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych funkcjonujących na terenie miasta Katowice	6	6
2.	Liczba pedagogów szkolnych zatrudnionych w publicznych jednostkach oświatowych	234	240
3.	Liczba pedagogów szkolnych zatrudnionych w Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych	41	41
4.	Liczba psychologów szkolnych zatrudnionych w publicznych jednostkach oświatowych	145	145
5.	Liczba psychologów szkolnych zatrudnionych w Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych	40	40
6.	Liczba nauczycieli zatrudnionych na stanowisku nauczyciel-wychowawca	2550	2550

7.	Liczba uczniów korzystających z Miejskiego Programu Profilaktyki Rówieśniczej	3000	3000
8.	Liczba uczniów objętych aktywnościami realizowanymi przez NGO, którym zlecono realizację zadania pn.: „Rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, dbałość o ich dobrostan, przeciwdziałanie	3054	3100
9.	Liczba osób korzystających ze stref Kato4U	256	280

Realizatorzy: Wydział Edukacji i Sportu we współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, przedszkolami i szkołami.

ROZDZIAŁ VI	ŹRÓDŁA
FINANSOWANIA PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA MIASTA KATOWICE NA LATA 2024-2030.	

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka	Klasyfikacja budżetowa	Kwota na 2024
1.	Promocja zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym.	Wydział Polityki Społecznej	Dział 851 Rozdział 85149 WP	10 000 zł
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	Dział 852 Rozdział 85228 ZG	704 554,73 zł
2.	Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Rozdział 85220WP 85230WG 85228ZG	923 536,44 zł
		Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice	WTZ Dział 853WP Rozdział 85311	842 400 zł
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach Wydział Polityki Społecznej we współpracy z organizacjami pozarządowymi	PFRON	7 581 600 zł
			ŚDŚ Dział 852 Rozdział 85203	ZG 2 515 441,20 zł ZP 1 007 325,42 zł
3.	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	-	W ramach bieżącej działalności PUP
4.	Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy	Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	Dział 851 Rozdział 85149 WP	7 626 zł

5.	Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom.	Wydział Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Katowice we współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, miejskimi przedszkolami i szkołami	Dział 801 Rozdział 80195, Dział 853 Rozdział 85395, Dział 854 Rozdział 85404 85446 85495	15 178 846,25 zł
			Razem:	28 771 330,04 zł

Uzasadnienie

Zadania wynikające z Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Katowice na lata 2024-2030 prowadzone były przez szereg podmiotów. Wśród realizatorów znajdują się zarówno jednostki budżetowe miasta, jak również organizacje pozarządowe i indywidualni wykonawcy. Taki system skutkuje wszechstronnością i skutecznością podejmowanych działań.

Działania wynikające z wyżej wymienionego programu tworzą system wszechstronnej pomocy dla wielu grup odbiorców, na różnych etapach zagrożenia problemami zaburzeń psychicznych. Obejmują one dzieci i młodzież, osoby uzależnione i ich rodziny, osoby doświadczające przemocy domowej, osoby bezrobotne, które często są też zagrożone alkoholizmem.

W związku z powyższym Wydział Polityki Społecznej przekazuje w załączeniu sprawozdanie z realizacji w 2024 roku Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Katowice na lata 2024-2030, które zawiera zbiorcze informacje przekazane przez poszczególnych realizatorów.